

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SANDOR.

Három feladat

Az elmúlt év decemberében püspöki körlevél hívta fel lelkipásztoraink figyelmét napjaink különleges missziói tennivalóira. Ez a körlevél a legkomolyabb újévi programok hangjaira emlékeztet s a kiemelt kérdéseket kifejezetten is az 1943. év *cantus firmus*-ává kívánja tenni.¹

Püspökünk pontosan és félreérthetetlenül megjelöli e problémák helyét egyetemes felelősségünk térképén. Ezenfelül konkrét tervekkel és megoldásokkal lép elő, úgyannyira, hogy iránymutatása a legcsekélyebb mértékben sem kíván kiegészítést vagy bővebb magyarázatot.

Az alábbiakból ki fog tűnni, hogy nem is kommentárt szándékozik írni ehhez a rendelkezéshez e sorok szerény írója. Csupán missziói közvéleményünket szeretné szolgálni azzal, hogy visszhangot ad a kiáltónak szavára. A visszhang sokkal gyengébb szokott lenni, mint a kiáltás, de ugyanakkor megsokszorozva adja vissza azt, ami eljutott hangtűkröző felületéhez.

A körlevél által kiemelt célok a következők: A hadbavonultak iratmissziójának megszervezése, a gyermekmisszió, a leventemunkában való részvétel s végül a nők egyházi szolgálatainak az eddiginél is fokozottabb igénybevétele.

Olyan kérdések ezek, amelyek több-kevesebb határozottsággal ismerősek előttünk. Ismerősek nemcsak abban a vonatkozásban, hogy eddig is helyet foglaltak missziói tevékenységeink között, hanem ismerős előttünk az a megoldást sürgető éles hang is, amellyel e háború által feltételezett napokban elénk lépnek. A körlevélnek azt köszönjük, hogy a sejtéseket világos szavakba öltöztette, a szétszórta látott jelenségeket értelemmé sűrítette, a megoldás útját megmutatta, a bizonytalankodókat megerősítette. Különválasztotta a fontos dolgokat a kevésbbé fontosaktól s az ilyen szolgálat *nekünk* mindig a legnagyobb ajándékot jelenti. Mindannyian jól tudjuk, hogy más megoldásra váró kérdéseink is vannak, melyekét szintén nem szabad elhagynunk. De azt sem szabad elfelejtenünk, hogy *a hozzánk legközelebb eső napokban a rendelt idő* (Préd. 3:1) semmire sem vonatkozik úgy, mint az említett feladatokra.

A körlevél által említett négy tennivalót mi

¹ E lap 1942. évi 36. számában. 7921—1942.

háromféle felelősség gyökerére vezetjük vissza. A gyermekmissziót és a leventemunkában való egyházi részvételt ugyanis (bár módszer és tartalom tekintetében annyira elütnek egymástól, hogy minden ok megvan gyakorlati szétválasztásukra) egyfajta felelősség két sudár hajtásának tekintjük.

Így a körlevél által kiemelt feladatok három helyről feltörő *felelősséget* jeleznek és hoznak közelünkbe:

A hadigondozás,

gyülekezeteink jövőendő szukkreszcenciájának kérdése és

a gyülekezet felnőtt nőtagjainak fokozottabb munkábaállítása.

1. E három feladat megoldása pillanatnyilag annyira egyenlően fontos, hogy nincs mód arra, hogy egyiket a másik ellen kijátszjuk. Ha pedig a háromnak egyszerre kell nekidölnünk (Luk. 9:62), akkor világos, hogy egyazon léleknek kell megnyilvánulni valamennyi szolgálatban (I. Kor. 12:4—6). Márpedig nagy kísértésünk van arra, hogy e feladatoknak más-más lelket tulajdonítsunk. Élénken emlékezetemben él egyik szolgatársunknak vallomása, aki örömtől fényes arccal számolt be arról, hogy ő olyan tökéletesen bele tud olvadni hadigondozással összefüggő szolgálati beosztásának követelményeibe, hogy hallgatói sem azt nem veszik észre, hogy ő lelkipásztor, sem pedig azt, hogy református.

Nos, ilyen beolvadásokra nincsen szükség. Állítanunk kell, hogy minden tárgyilagos szemlélő számára a mai „kivételes” helyzet nemhogy az egyház önkéntes elszíntelenedését kívánná meg, hanem egyenesen azzal az igénnyel lép fel, hogy mi magyar reformátusok az egyedül *nekünk kijáró* ízt, zamatot, sajátosságot és lelket vigyük bele ebbe a szinte apokaliptikus világküzdelembe. Vagyis: szétágazó és látszólag különböző minőségű feladataink megoldása közben sem akarjunk más lenni, mint amire megbízatást kaptunk, t. i. *Krisztus egyháza*. Ha csak egy mód van rá, maradjunk köreinken belül s ne fokozzuk az egyház iránt tanúsított ellenszenvet azzal a hamis buzgalmunkkal, hogy minduntalan *belekontárkodunk mások dolgaiba*. Istennek „a történelemből felénk zengő szava” (?) ürügyével ne gyártunk naiv *történelemfilozófiát* a szószéken. Kósza *hírekre* ne akarjunk vágyálmokból égbeérő Babel-

tornyot építeni. Lelki orientációink hiányát ne ködösítsük el olyan *idejétmúlt* hazafias frázisok pufogtatásával, amelynek hallatára a karzaton ülő *talpig magyar érzésű* mai leventefiük szeretnék befogni a fülüket. Lássuk egyszer tisztán, hogy nekünk nem kell lépten-nyomon alibit adnunk magyarságunkból, hiszen *ehhez kétség sem férhet*. Takarítsuk meg az erre szánt időt s fordítsuk azt elsősorban *egyházi* tennivalóinkra! Találkoztam egyszer egy asztalossal, aki abba zavarodott bele, hogy örökké csak fűrészeket gyártott, de a fűrészek segítségével bűtort (ami a dolga lett volna) nem volt hajlandó készíteni. Így vagyunk mi is a *nemzeti* frazeológiánkkal. Napnál világosabb, hogy nem vagyunk s nem is akarunk mások lenni, mint magyarok. Az is világos, hogy *amikor kell*, erről szóban és cselekedetben számot is tudunk adni. De még ez nem lehet a mi szolgálatunk non plus ultrája! Valami *mást* is bízott reánk az Isten, hogy ettől a *mástól* gazdagodjék meg nemzeti életünk, nyerjen segítséget minden *igaz ügyünk* s főképpen az Ő országának diadala teljesebb legyen.

Ezt az *egyházi küldetést* vigyük bele az iratmisszióba is. Ameddig akad más (pl. társadalmi egyesületek), akik Tolnai Világlapját és szórakoztató társait gyűjtik össze katonáinknak, engedjük át nekik ezt a feladatot. Az iskolai egerettagyűjtésekre se tekintünk úgy, mint egyházi áldozatkészségünk piramisaira. Unalmat üzni, idegességet csillapítani, megnevetetni mások jobban tudnak, mint mi. Nálunk minden gyülekezetnek ma arra van szüksége, hogy *a kiküldött írások jehér postagalambjai által* kintlévő szerettünk *lelkéhez* szóljunk, helyesebben: szóljon rajtunk keresztül az Úr.

Szabadságos katonáink sokszor elbeszélnek, hogy az induláskor kapott imakönyvet mindig maguknál hordják. Ahelyett, hogy holmi talizmán-kultuszról képzelegnének, inkább igyekezzünk *építeni erre*, mint böles építőmesterek. Ha magánál hordja, akkor olvassa és imádkozzék belőle! Hol vannak most azok az evangélizátorok, akik megtanultak beszélni a nénémasszonyok nyelvén, hogy most elmondanak az Úr üzenetét a *katonák nyelvén*, amely éppen annyira nem azonos a kánaáni dialektusokkal, mint az előbbi...?! Nótaköltők és versfaragók akadnak közöttünk bőven, de kik azok, akik éjt-napot egytétve ambicionálnak azt, hogy beletanuljanak a *bakakápláros szakramentektől megtisztított katonai életérzésbe* és megtalálják a rejteket ahhoz a féltve őrzött kicsiny lelki szentélyhez, amelyet magával visz a katona a bunkerek és aknamezők világába is?!

Ez a *gondozó* lelkiség, amely legpregnansabban ma a harctéri építő iratmisszióban juthat kifejezésre, voltaképpen az egyház *háborús időkben tanúsított örök magatartásáról* ad számot.

2. Felelőségünk másik csoportja a vasárnapi iskola és leventemunka életformájában áll előttünk. Jól figyeljük meg, mind a kettő a kötelező vallásoktatáson kívül eső missziói lehetőség. Eredményes elvégzésüknek nemcsak a megnyert és megtartott ifjú szívek lesznek a gyümölcsei, hanem komoly eredmény az is, hogy mindjobban hozzáedzünk az iskolán kívüli missziói lehetőségeihez. Azonkívül mintegy érzéket kapunk arra, hogy a legesekélyebb alkalmat is kihasználjuk, ahol gyülekezetünk jövőendő tagjait elérhetjük.

Olyan időkben, amikor világos lesz az, hogy

itt csak az *előlről való kezdés* segít, mindig felhangzik az ifjúságért való kiáltás. Sok jel mutat arra, hogy ma sem állunk ettől az időtől messze. Csak az a kérdés, hogy nyitva lesz-e számunkra *akkor* az ajtó az ifjúság felé...

Minden eshetőségre fel kell készülnünk s minden lehetőséget ki kell használnunk. *Amíg nappal vagyunk...*

El kell tűnnie az időnek, amikor a gyermek csak vizitáció vagy vizsga alkamával jut a gyülekezet lelkipásztorának „közébe”. A segédlelkészhiány miatt már most is számosan mentek vissza a lelkipásztorok közül a gyermekek közé. És bizonyos, hogy közülük egy sem bánja meg az újra elkezdett katekézist. Nem romantika és „személykultusz” az a megfigyelés, hogy ahol nem veszi körül a lelkipásztort egy mosolygó, ragyogó arcú gyermekcsereg, ott hamar kiürülnek a templomok.

3. *Harmadik felelőség* a nők fokozottabb munkábaállítása. Nem újság ez sem, csupán arra van szükség, hogy újult erővel fogjunk hozzá.

A nők gyülekezeti szerepe meglehetősen zavaros képet mutat az őszinte vallomások tükrében. Fanatikus védelmezőik éppenúgy vannak, mint egyéni tapasztalatokra hivatkozó, keserűen kiabáló ellenzőik.

Hírharangok, versengők és túlérzékenyek, mondják róluk. Hát bizony bőven akad közöttük is ilyen. Gyakori gyengesége ez nemüknek. De a „bűnlajstrom” tovább megy:

„Nem tudnak *elvért* lelkesedni.” „Összetévesztik a *személyt* az *üggel*.” Hangzik a vád.

Ezt valóban nem lehet letagadni. Azonban be kell látnunk azt, hogy amennyire nőiesen egyoldalú törekvés az elvek és eszmék helyett örökké az osztatlan elő-élet közelében időzni, éppenannyira férfias egyoldalúság az, ha az „eszmék” valamennyi rendszerét minden további nélkül azonosítani gondoljuk *Isten igéjével*. A férfi és nő itt is egymást kiegészítő viszonyban állanak s Isten ígéje mind a kettőt egyformán megítéli.

Bizony az történik olyan helyeken, ahol örökké „eszméket” prédikálnak, hogy a nő előbb-utóbb a prédikáló *személyében* keresi a prédikációból neki olyannyira hiányzó *életet*. Nem egészen ő a hibás érte.

Úgyszintén azért sem vonhatók felelőségre a *nők általában*, mivel csaknem minden gyülekezetben akad közülük egy-két olyan lelkészi hivatalokat boldogtalanító egyed, akik sűrítve hordozzák magukban nemük minden gyarlóságát s vallásos ál-fogékonyságukkal mintegy kompromittálják a nők között végzett egész munkát.

Mindezeket túl kell tennünk magunkat. Arról van szó, hogy ma *főleg a nők* vannak itthon. Azután a nők szoktak lenni azok, akik a legnehezebb időkben találékonyságukkal, buzgalmukkal, önfeláldozással kísérik a történelem szekerét a kátyuból. Végül pedig arra kell gondolnunk, hogy ha sikerül elérni azt, hogy a missziói fáradozás eredményeképpen gyülekezetünk női tagjainak szíve *elő akkumulátorra* váljon, akkor bátrabban nézhetünk a jövő felé is. Mert az lehetséges, hogy a férfiakat elzárja tőlünk egyidőre valami politikai irány vagy divat. De ameddig ilyen szív-akkumulátorok vannak, addig mindig megnyílik egy ajtó számunkra *a család felé*.

Egyébiránt roppant érdekes, hogy korunk a nőprobléma helytelen kérdésfeltevése (az ú. n. emancipáció) után manapság mennyire igyekeznek a nők *komoly helyét* kijelölni a világtörténelemben. Az egyik legolvasottabb kultúrfilozófus szerint mindig a női finom-érzék az az antenna, amelyen át a történelem legválságosabb óráiban a tájékoztató és irányító parancsok megérkeznek. Ezt adják át a megvalósításra hivatott férfiaknak, a velük szemben támasztott súlytalan igények, virtuskodásra ösztönző kívánalmak és hangtalan elismerések ősi jelbeszédével.

Nekünk természetesen nem a spanyol Ortega szellemes elmélete a kiindulópontunk. A *Lidiák utódait, Mária és Mártha testvéreit, az Üdvözítő igazi rokonait* (Márk 3: 31—35) keressük közöttük. Aki- ket Isten gyengeségük ellenére is oszlopokká tesz az ő templomában (Jel. 3: 12). **Szenes László.**

Püspöklátogatás Érmihályfalván

Püspökünk kifejecesedett programjához tartozik, hogy az évenként tavasszal megejtett nagyobb körúttal egész egyházmegyét felölelő generális vizitációkon kívül, rövidebb időre szóló alkalmi látogatásokat is tesz egyes gyülekezetekben. Az ilyen látogatás rendszerint missziós jelleget ölt s találkozt ad nem csupán egy-egy gyülekezetnek, hanem a környékbeli egyházi örállóknak is.

Így történt ez most Érmihályfalván. Január hó 10. és 11. napjait töltötte e népes és szépen fejlődő gyülekezetben a püspökatyja. Az első nap munkája az érmihályfalvi gyülekezetnek volt szentelve, míg a második napra odagyülekeztek az érmelléki egyházmegye lelkipásztorai és örállói, Szabó Zoltán esperes vezetésével.

A püspök tiszteletére megjelentek vitéz Dr. Nadányi János bihari alispán, Pappszász Lajos érmelléki egyházmegyei gondnok, Bodnár Sándor országgyűlési képviselő, vitéz Szűnyogh Rudolf vitézi székkapitány, Nadányi Pál, Csiha Ernő és Sándor földbirtokosok. A püspök úr kíséretében voltak Debrecenből Dr. Illyés Endre, Dr. Nagy Sándor tanárok, Uray Sándor egyházkerületi főjegyző és Tamás Ferenc missziói lelkész.

Január 10-én, vasárnap reggel a missziói munka azzal kezdődött, hogy Tamás Ferenc és Orth Győző missziói lelkészek, két csoportban, fiúknak és leányoknak vasárnapi iskolát tartottak. Dél előtt 10 órakor, a mult nyáron kívül-belül takarosan rendbehozott templomban, püspök urunk prédikált. Beszéde vázlatát tudósításunk végéhez függesztve közöljük.

Istentisztelet után négyrendbeli konferencia tartott. A presbiterek konferenciáját a püspök úr vezette. A fiúknak Tamás Ferenc, a leányoknak Dr. Illyés Endre, a nőknek Orth Győző tartott konferencia-előadást. A bevezető előadást mind a négy helyen élénk és tanulságos eszmecsere követte.

Délben a helybeli egyházak és hatóságok vezetői tisztelegtek a püspök úr előtt.

Vasárnap délután az Iparoskör két hatalmas nagy termében mintegy ötszázteritikes szeretetvendégség tartott nagyon gazdag műsorral, melyet Pappszász Lajos gondnok nyitott meg; Uray Sándor bibliát magyarázott, Dr. Nagy Sándor pedig arról

tartott előadást, hogy mit adott a debreceni Kollégium az Érmelléknek. (Erre a nagyértékű előadásra visszatérünk.) Az estély programját D. dr. Révész Imre püspök záróbeszéde koronázta be. Az elhangzott előadások közé művészi ének- és zeneszámok illeszkedtek, igen harmonikusan. Úgy a szeretetvendégség jövedelme, mint a templomi perselypénz a debreceni Kollégium támogatására áldoztatott.

Másnap, hétfőn, az egyházmegye lelkipásztorai- val és örállóival megtartott konferencia következett. Ezen a püspök mondott bevezető előadást a Cselekedetek könyve III. és IV. részeire alapozva. Itt a többek közt ezeket mondotta: Az őskeresztyén nevet nem szabad lejártni, mert annak nagyon komoly értelme van. Ezt a komoly értelmet értette meg a reformáció. Meghallotta az Úr szavát: emlékeztek a köziklára, melyből kivágattatok, és a kútra, melyből kiásattatok. A református egyháznak nemcsak hitesezmenye, nemcsak erkölcsi eszmenye, hanem határozott biblikus őskeresztyén egyházeszmenye is van. Legfőbb vonása, hogy Szentlélektől megragadott emberek beszélnek és cselekszenek. Bizony- ságot tesznek az Úrról, de nemcsak szóval, hanem cselekedettel is. Ahol egyszer ilyen egyház van, ott bátran tesznek bizonyosságot az élő Jézus Krisztusról és ott rögtön jönnek a tények és a cselekedetek. Nem emberektől van a tiszta igehirdetés és nem emberektől van az sem, hogy ha a tiszta és igaz igehirdetés elindul, akkor talpraállnak elesett nemzetek és beteg társadalmak. A keresztyén élet csupa aktivitás. Negatívummal nem megyünk semmire. Amikor sok tennivalóink között sok káros befolyás ellen véde- kezniünk kell, jól jegyezzük meg: a kifelé való véde- kezésnek csak egy valami ad igazi erőt, a belső önrevízió. Legyünk tisztában azzal, hogy az Evan- gélium hirdetése támadást eredményez. Mert tá- madja a bűnt, a sötétséget s erre azonnal jön az ellentámadás. De akkor végezzük igazán hivatásunkat, ha a bűn oldaláról támadnak bennünket. A langyos, kedves, zavartalan állapot megalkuvást eredmé- nyez. Itt idézett egy őskeresztyén szép mondást: „Az egyház, ha üldözik, virágzik, ha elnyomják, gyöz.”

Beszélt aztán a püspök az egyház két őskeresz- tyén vonásáról: az egyház legyen imádkozó és szeretet- közösség. Olyan szeretetközösség, amely a szív és lélek közösségének az áldott következménye. Az a kibeszél- hetetlen különbség a keresztyénség és a kommunizmus között, hogy a keresztyén szeretetközösségben a bővelkedő nem nézi el a szűkölködést; a kommuniz- musban a szűkölködő ki akarja irtani a bővelkedőt. Az őskeresztyén közösségben senkit sem engedtek mértéktelenül meggazdagodni, de szűkölködni sem. A református egyháznak vannak gazdasági elvei, de önálló, külön gazdasági programja nincs.

A mi szolgálatunk az Ige szolgálata. A mi nacionalizmusunk soha nem takarhatja el előlünk Krisztust. Nemzetünk szolgálatára parancsokat Krisztustól kapunk. A fanatizmus számunkra nem lehet példa. Nekünk megvan a magunk útja: keres- sétek először Isten országát és annak igazságát és mindenek megadatnak nektek. Mikor pedig nemze- tünk jövőjére gondolunk, soha ne felejtjük el: nem adatott más név, amely által megtartatunk, csak a Jézus Krisztus neve. Nemzetünk jövőjének reménye a Krisztusban újjászületett magyarság.

A mely hatást és komoly gondolatokat ébresztő bevezető előadás igen gazdag hozzászólás-sorozatot eredményezett; ezek rendjén nem egy komoly hívő bizonyágtétel hangzott el, amikor betelt a jelenlévőkön az Írás szava: épültünk egymás hite által...

Uray Sándor.

D. dr. Révész Imre püspök prédikációjának vázlatja, Ézsaiás 49: 14—8a. alapján.

(Bibliolvasás: János 4: 19—26.)

Vigasztalás Sion panaszára. Sion az ó- és újszövetségben az igaz egyház képe. Arról a templomvárról, templomhegyről nevezetett, ahol Istent először imádták lélekben és igazságban. Isten szeméjénye. Máskor málkája, menyasszonya, hitvese. És most mégis panaszkodik, hogy őt Isten elhagyta?

Ennek az egyháznak feje, a halottak közül az elsőszülött elmondta ugyanezt a panaszt valóságos jajszavakban: én Istenem, én Istenem miért hagytál el engem?

Ha Istennek tetszett az ő Szentjét aláasztania a kínok kínjába, szabad-e az egyháznak zúgolódnia? Lehet-e a szolga nagyobb az Úránál? Isten bölcsességének csodálatos rendelkezése, hogy egyházának éreznie kell, hogy Isten elhagyta. Két okból:

1. Az egyházban elhatalmasodhatik a világ szelleme. Többségre jutnak a világ szellemének hódolói. Szereted a világot? Hát szeresd! Majmolod? A papválasztásban lemásolod a képviselőválasztást? A szent siklust is ugyanolyan fogcsikorgatva adod oda, mint az adót? Az egyházi hatalmasok éppen úgy uralkodnak híveik felett, mint a világ urai? Szereted a világot egyház? Légy hát az övé! Az ember tragédiája Isten szavaival kezdődik: Ádám, elhagytál engem, elhagylak én is, lásd mit érsz magadban! Csak próbálja meg az egyház, hogy milyen a világ. Csak hadd simogassa; hogy aztán majd nyomorgassa.

2. A második ok, amiért Isten elhagyja az egyházat, már nem a világ szellemétől áthatott többségre mutat, hanem a hűség, odaadó lelkületű kisebbségre, akiket Isten, mert nagyon szeret, meg akar tisztítani, meg akar próbálni, kohójába teszi és metszőkészel jár élete körül, mint a jó vincellér a nemes lóke körül. Azért hagyja szenvedni, mert kedvesek számára azok a Jóbok, kik semmiféle szenvedés közben nem engedik rávétni magukat az Istentől való elszakadásra. Ezeket még aranyabbá, még nemesebbé, még dúsabban gyümölcsözővé teszi. Mikor Jób a szemétdombon hevert, nagyon elhagyatott Istentől — látszólag! — mert közel van hozzá az Isten.

Tehát két okból hagyja Isten szenvedni az egyházat.

1. Bűnei miatt.

2. Az egyház igaz értékei miatt.

A magyar református egyház, Isten szent Sionának élő része, nagyon sokszor volt olyan helyzetben bűnei miatt is, de hitvalló tagjai miatt is, hogy Istentől elfelejtettnek kellett éreznie magát. Mikor a reformáció első diadala után többségből egyszerre kisebbségre jutott. Mikor nemesak vallási harcokba kellett belebocsátkoznia, hanem még más fajok elnyomását is tapasztalnia kellett. És még legutóbb is, a nagy próbálatás elmúlása után sem keresztyénségéért, sem nemzeti szolgálataért, sem örállásáért nem kapja meg azt a megbecsülést, amit megérdemelt volna. Mikor a

multban s ma is ilyen tapasztalatai vannak, joggal sirhatott: elhagyott az Úr engem és rólam elfelejtkezett az Úr! De sem akkor, sem most elfelejtene nem szabad Isten szent magyar Sionának, hogy ezt Isten j a v á r a adta.

Világba merült részét haza akarja hívni. Hűségese részét meg akarja tisztítani s hogy Istennek ilyen áldott atyai célja van ellentétben a látszattal, mi sem mutatja jobban, hogy Isten nemesak akkor szólt, de ma is az egyetlen vigasztalás: azt hiszed, hogy elhagytalak, „hát elfelejtkezhetik-e az anya gyermekéről...?” Nem jeledkeztem el. Lám úgy szakadt a szívemtől, mint a gyermek az anyja szívetől. Én adtam és adok életet. Lelkimmel, amellyel teremtettem a világot, szülöm. A földi anya sem hagyhatja el a gyermekét, ne hidd, hogy azért hoztalak volna létre, hogy levegyem rólad a kezemet én egyházam!

Ha akad is anya, aki eljeledkezik gyermekéről, én nem! Az emberből lehet vadállat, az anyából bestia. De neki nemesak szívetől szakadt, neki szíve szakadt az egyházért. Mikor odaadta szent Fiát a pokol kínjainak, a Szentek Szentjét, a Tiszták Tisztáját azokért, akikért keresztre küldte. Milyen aktuális kérdés ma: megszakad a szíve. Mikor indulni kell a hitvesnek, a fiúnak, a vőnek a halál torkába. Úgy érezzük, hogy meg kell szakadnia a szívnek. Pedig itt még van reménység: visszajöhet diadalmasan! Isten reménytelen halálra adta Jézus Krisztust az egyházért, az ember váltságáért.

Hát gondolod, hogy elhagytalak, köfalaid előttem vannak szüntelen... A keleti királyok markukba vésették (telováltatták) legerősebb várak rajzáit. Az Úr Isten is szól: Sion, egyházam, Egyszűföttem vérén megváltott, ide vagytok vésve, hát gondoljátok, hogy tőrölátok valaha is megfeledekzem?

A vigasztaláshoz ráadásul látomást is fűz. Nemesak megvigasztal: nem hagytalak el! Azt is mondja: „emeld fel körös-körül szemeidet és lássad, mindnyájan egybegyűlnek, hozzád jönnek”. Tanuljon meg az egyház látni. A jelen nyomorúságai és veszteségei között lássa meg, ami jön és meg kell lennie. Azt mondja: hűtlen tagjaid ott hagynak. Igazán azok mennek el, akik rombolóid, pusztítóid. Az igaz, keresztlevel-reformátusok bőven vannak, de felelősek vagyunk mindenkéért. Sohasem beszélhetünk úgy: hadd hulljon a fergese, béres-pásztori gondolkozással; de van másik oldala is a dolognak. Azokat engedi el, akik rombolják az egyházat. A rostálással nem az a célja, hogy szét-hulljon, hanem, hogy tömörebb hadsereggé váljék az egyház. Emeled fel szemeidet és lássad: elősietnek, akik hozzád tartoznak. Arra vagy rendelve, hogy benned mindazok tömörüljenek, akik lélekben és igazságban imádnak. Az igazi választott és predesztinált kisebbség vagy. Arra vagy rendelve, hogy légy a lélekben és igazságban való istenimádásban, mint 350 éven át, úgy ma is a magyar nemzetnek élő kovásza. Emeld fel szemeidet református egyház és lásd meg, hogy egy ember Istennel mindig többség.

A tanyamisszió kérdéséhez

A „Debreceni Protestáns Lap” folyó évi 2. számában két komoly cikk foglalkozik a tanyavilág missziói szempontból megoldatlan és „égető” kérdéseivel. A mélyen érzett felelősség, a lobogó jószándék világánál nézik a kétségtelenül szívenütő helyzetet

és keresik a gyógyításra vezető módokat és eszközöket. A két cikk nyomán néhány gondolat felszínre kívánczozik a cikkírókkal együttérző és együtt tuskodó testvérelek mélyéből. Engedjék meg, hogy ezeket a gondolatokat itt közölhessem a következőkben:

1. Kétségtelen, hogy a magyar református egyház lelkiismerete számára súlyos terhet, égető vádat jelent a tanyakérdés, ahogy az általánosságban missziói szempontból jelentkezik. De nem jelent-e éppen ilyen súlyos terhet és égető vádat pl. az a tény, hogy a konfirmáció után mindkét nembeli ifjúságunk csaknem egészen búcsút mond minden evangéliumi élet-élménynek, hogy a most — Istennek hála — nagyon időszerűvé vált szórványkérdésről és egyebekről ne is beszéljünk?! Ezzel távolról sem akarom a tanyamisszióval kapcsolatos szorongató és sürgető felelősségünket csökkenteni, csak azt szeretném világossá tenni, hogy mélyebbre kell mennünk, amikor a bajok gyökerét és az orvoslás módját keressük a missziói élet problémáival kapcsolatban.

A tanyakérdés mai állapota csak tünet, mint ahogy az a szórványok sorsa, az a missziói élet általában mutatkozó erőtlensége, sokszor esődje, az még egyházi kérdésekben is a valóban reformátusnak nevezhető közfelfogás hiánya stb.

Mi tünetkezik ki mindezekben? *Gyülekezeteink vérszegény keresztyénsége.* (Természetesen nem „felülről”, hanem „belülről” nézve a gyülekezetet; magunkat, az ú. n. hivatalos és hivatásos munkásokat: lelkipásztorokat, vallástanárokat, vallásoktató-lelkészeket, segédlelkészeket, sőt az ezeket nevelő és előkészítő theologiai tanárokat is ideszámítva, mert mindannyiunk felelőssége nyilvánvaló a mindenkori, ú. n. empirikus gyülekezetért!) Vérszegény ez a keresztyénség s éppen azért erőtlén maga a gyülekezet, mert az Ige nem lett benne életté és így szolgálattá. Világos, hogy nem a magban, hanem a talajban van a hiba, ha az Ige nem gyümöleszik kellőképpen. (Érdeemes ugyan megállani annál a kérdésnél is nekünk magvetőknek — akár a templomi igehirdetés, akár az iskolai vallástanítás mezején forgolódnak —, hogy vajjon csakugyan mindig csak a jó magot, csakugyan mindig csak az élő és éltető Igét szórtuk-e tisztán és elegyítetlenül!) Azt jelenti ez más szavakkal, hogy még az Igével elérhető lelkében is sok az útfél, a köves kopárság, a csírárt megfojtó tövis és gyom. Röviden: *kevés az átadott élet!*

2. Mi most már a legelsőrendű missziói feladat? Tanyamisszió, a szórványkérdés megoldása, a nőszövetségi munka „megszervezése”, az elesettek és elhagyottak felkarolása, vagy más egyéb szolgálat más munkamezőkön, aszerint, hogy hol forgolódnak, vagy a mi látásunk szerint hol van a szolgálatra több alkalom és nagyobb szükség?

A legelsőrendű missziói feladat: a *gyülekezeteknek élő és így missziói gyülekezetekké nevelése.* — Misszióról hiába írunk, missziói munkák után a tanyavilágban is, másutt is hiába kiáltunk, ha nincsenek gyülekezetek, ha nincs egyház a missziói munka vállalására és végzésére. A misszió: aktivitás. Az élő, az egészséges, az erőteljű duzzadó szervezet aktivitása kifelé, mások irányában. Hogy várjunk győzelmes rohamraindulást attól a katonától, akinek elfolyt a vére s maga is vérátömlesztésre

szorult? Hogy várjunk bizonyoságtévő szolgálatot, mindenekben felettébb diadalmaskodó hősiességet ott, ahol hiányzik az élet valóságai közül — márpedig csak valóságok alapján lehet szó bizonyoságtételről — Krisztus, az evangéliumi hősiesség titka és forrása?! Meg kell gyógyulniok, talpra kell állniok, Isten szent Lelke erővel meg kell teljesedniök gyülekezeteinknek — és elsősorban nekünk „hivatalosoknak” és örállóknak! —, hogy minden vonatkozásban, minden irányban, a tanyák felé is, kiteljesedése legyen a missziói felelősségnek. Hirdetnünk és vállalnunk kell a megtérés evangéliumát! „Szántatok új szántást” (Hós. 10: 12)!

3. Sokkal több gondot kell fordítanunk arra, mint amennyit eddig fordítottunk, hogy a gyülekezetek mindenütt meglévő élő magja ne csak táplálkozzék az Igéből istentiszteleteken, vallásos összejöveteleken, bibliaórákon, hanem tápláljon is az Igével másokat is. Az a határozott meggyőződés, hogy rejtve, titkon sok mozgósítható erő lappang a magyar református gyülekezetekben, csak még nem tudtuk — vagy talán nem is akartuk — megfelelő feladatok elé való állítással aktív módon értékesíteni ezeket az erőket. (Kétségtelenül szerepe van ebben egyéb tényezők mellett annak a következtelen felfogásnak is, amely kifelé és fölfelé joggal tiltakozik minden hierarchikus színeződés ellen, befelé és lefelé azonban a „papi tekintély” érdekében nagyon is hajlandó annak érvényesítésére, még a missziói élet megszervezésére is.) Össze kell gyűjtenünk, számba kell vennünk és munkába kell állítanunk — a tanyamisszió területén is — ezeket az erőket. Meg kell kóstoltatnunk velük a szolgálat örömét előbb megfelelő vezetéssel, hogy aztán később már csak némi irányítás mellett, önállóan is képesek legyenek a szolgálatra. Ne felejtjük el azt sem, hogy a szolgálat maga is nevel.

Miért akarunk mi mindent — mikor úgylis lehetetlen — csak lelkipásztorok beállításával vagy más hivatásos munkások — diakonisszák, diakónusok — alkalmazásával megoldani? Miért nem kezdjük el a gyülekezeti munkára, a missziói szolgálatra való nevelést már a népiskolában, a vasárnapi iskolai munkában, a konfirmációi előkészítő órákon, az ifjúsági összejöveteleken? Vagy itt és egyebütt elégedünk meg csak a sokszor emlegetett „öntudat” daga-dozásával? Lelki langyos fürdők készítésével?

4. Megmondom őszintén: nem vagyok barátja annak az elgondolásnak, amelyik a gyülekezet számlájáról az egyetemes egyház számlájára akarja átirni a tanyák és szórványok népével való törődés felelősségét. Vallom, hogy a misszió minden ágát a gyülekezet felelősségének, imádkozó szeretetének és áldozatos munkájának kell hordoznia és gyümölesztéshez segítenie. Tanyamissziót sem tudok egészséges alapokon elképzelni úgy, hogy annak ne az érdekelt gyülekezet legyen elsősorban a hordozója és megvalósítója. Az egyetemes egyház mindenütt adja a maga erkölcsi támogatását; ahol erre szükség van, mindenütt nyújtson megfelelő anyagi segítséget is — már akár közvetlenül, akár közvetve, az egyház kerületeken keresztül —, de a kezdeményező és a kivitelező mindenütt a gyülekezet legyen. Természetes, hogy ennek a gyülekezeti tanyamisszióknak egyik áldott és látható gyümölcse: a külön tanyai gyülekezet (gyülekezetek) kialakulása. Ugyanez áll a szór-

ványokért hordozott felelősségre és a szórványokból alakult önálló gyülekezetekre.

5. Befejezésül engedjen meg Fejlesztés Endre testvérem, a „Tanyamisszió” című cikk írója egy kérdést és egy megjegyzést.

Azt írja: „A kérdést (t. i. a tanyamissziót) feltétlenül a hivatalos egyháznak kell megoldani, megfelelő állások szervezésével és azokat fiatal, *elhívott, mindenre kész, nyugtalan, égőlelkű apostolokkal kellene betölteni...*” A kérdésem ez: feltéve, hogy az adott viszonyok között a „hivatalos egyház”-nak máról-holnapra módjában állana a „megfelelő állások” szervezése, tudná-e garantálni Fejlesztés Endre testvérem vagy bárki más, hogy *nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is rendelkezésre állanának az „elhívott, mindenre kész (t. i. ahogy ezt a cikkíró is értette: evangéliumi értelemben)...* *égőlelkű apostolok*? Ezt a kérdést azért vetettem fel, hogy önvizsgálatunk a tanyamisszió vonatkozásában is teljesebb, őszintébb és így gyümölcsözőbb, Krisztushoz egészen közelívó legyen.

A megjegyzésem pedig az, hogy amit a tanyamisszióval kapcsolatos cikkezők, akciók homokbafulladásáról említ cikke elején, az csak világosító bizonyosság az Ige mellett: „*nálam nélkül semmit sem cselekedhettek*” (János 15: 5); másfelől pedig bizonyosság arra, hogy ebben a vonatkozásban is igaz és érvényes a püspöki megállapítás és intés, amely a reverzális-kérdéssel kapcsolatban hangzott el hozzánk: „*egyetlenegy, a Bibliával jelvértezett testvéreitek nagyobb erősségünk...* *mint száz újságceikk*”. (Révész Imre püspök újévi üzenete. Debreceni Protestáns Lap ezévi első száma.)

Ne hiányoljuk azért felettébb a „hümpengetés”, a „lármaverő” cikkek elmaradását. Vigyük inkább addig az Igét legalább annak az egyetlenegy testvéreiteknek, akik elérhetünk! **Ferenczy Károly.**

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Seress Béla vallásoktató-elkészít a hőmezővásárhelyi egyházközség újonnan szervezett lelkesítő állására egyhangúlag meghívták. Kollégiumunk egykori kitűnő növendékét szeretettel köszöntjük.

A makói presbitérium tagjai Nagy Károly nyugalmazott lelkipásztor elhalálozása alkalmával koszorúmegváltás címen 117 pengőt adtak össze a Darányi Kálmán Diákház céljára. Az összeget a presbitérium elnöksége rendeltetési helyére juttatta. Ennél méltóbb s keresztyénibb kegyeletet aligha tudnánk egyhamar felmutatni.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Az Egyetemes Imahetet. január hó 3—10-ig, a debreceni egyházrészeken mindenütt nagy buzgósággal megtartották. A központban az imaórákat Nagy István diakonissza-intézeti igazgató vezette s résztvettek ott a diakonisszák is. Tudomásunk szerint országszerte mindenütt megtartották az Egyetemes Imahet t.

I R O D A L O M

Augustinus: Isten Városáról írt könyv I. kötete, október 14-én, 361 oldalas terjedelemben 7 P-s árban megrendelhető a fordítónál: Dr. Földváry Antal kölkedi

lelkipásztornál (u. p. Mohács). A szerző: Magyar református egyház és a török uralom c. 220 oldalas könyve még 5 P-s árban kapható. — Az első helyen említett műről Lapunk egyik előző számában teljes elismeréssel megemlékeztünk s azt ez alkalommal is a legszívesebben ajánljuk.

H A L O T T A I N K

Kájel Mihály. A bulcsúi (Bereg m.) presbitérium gyászjelentésen tudatja, hogy az egyházközség tiz évén át hűséggel szolgált lelkipásztora, a beregi egyházmegye tanácsbírája és pénztárosa: **Kájel Mihály** 47 éves korában hosszú szenvedés után hazaköltözött Megváltójához, kinek mind halálig hű szolgálója és bizonyágtévője volt. A beregszászi temetőben helyezték nyugalomra. Egyháza külső és belső építésében nagy hűséggel szolgált. Legyen emléke áldott.

Kovács Józsefné Eklé Erzsébet, a nyirmártonfalvi lelkipásztor hitvese 58 éves korában súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. Férje, négy gyermeke és négy kis unokája gyászolja. Debrecenben temették el január 10-én. Az önfeláldozó anya emléke legyen áldott. A B. F. R. A.

K R Ó N I K A

Sass Kálmán érmihályfalvi lelkipásztor nevét, az ottani püspöklátogatással kapcsolatosan, illő dolog, hogy külön is elenlegessük Krónikánkban. Keveset tudunk eddig felőle. A trianoni lélekrontó határ elzárta tőlünk. Trianon összeomlása előtt kevéssel azt hallottuk felőle, hogy a román hatóság, jónéhány lelkesztársával együtt, őt is áttette a határon. Most aztán szemtől-szembe kerültünk vele s „kedvünk telt” minden munkájában. Megtudtuk, hogy az Érmihályfalvához közel eső Gálospetribé való. Szegény szülők gyermeke. Az ottani akkori lelkipásztor, most nyugdíjban Érmihályfalván élő Takács Zsigmond (János Zoltán és Szabolcska Mihály kollégiumi iskolárisa) bukkant rá a falusi iskolában Sass Kálmánra s minden nagyobb hírverés nélkül, középiskolába, majd a kolozsvári teológiára, onnan külföldi tanulmányútra irányította és segítette. A jó mihályfalviak „egyakarattal” hívták meg lelkipásztoruknak, hől teljes elszánással hirdeti „csak a Krisztust”, aki neki is megjelentetett. Zsúfolt templom, virágzó vasárnapi iskolák, ifjak és felnőttek között végzett eredményes evangélizáló munka tesznek felőle bizonyosságot, mert már előbb ő tesz bizonyosságot afelől, aki őt elküldötte... És még egyet Sass Kálmánról. Pompás történelmi érzékkel áldatott meg. Még a megszállás idején körüljárt az Érmelléken s padlásokról, levelesládákból, reneteg régi írást gyűjtött össze és mentett meg az enyészettől. A missziós napok előestéjén azután ócska íratkötegeit eléberakta a püspöknek, ki mindnyájunk által jól ismert nagy szaktudásával nézte át az aktákat és okmányokat s adott felbecsülhetetlen értékű utasításokat Sass Kálmánnak, a több vonatkozásban egyes korszakokra új fényt sugárzó történelmi adalékok feldolgozására. Magának ennek az okiratgyűjteménynek a megsemmisítése és számbavétele is nagy jelentőségűvé és áldottá tette (egyebektől eltekintve) az érmihályfalvi látogatást: mondotta boldog örömmel püspökünk. Debrecenbe visszatérő útján, emlékezőn Sass Kálmán tiszteltreméltó munkásságára.

Gazdag iratterjesztő misszió működött Érmihályfalván a püspöki látogatással kapcsolatban Orth Győző lelkes vezetőjével. A királyhágómelléki egyházkerületnek igen sok önálló traktátusa jelent meg a megszállás ideje alatt; most ezek egy részével alkalmunk volt megismerkedni. Gazdag eredmény koronázta az iratmissziót. A jó mihályfalviak és érmelléki vendégek szétkapkodták a tetszetős és tartal-

mas füzetkéket. Bizony, ideje volna több gondot fordítani az egész egyházkerületben az iratmisszióra. Ezt nem panasz-képpen mondjuk: inkább bevezetésül annak, hogy rövidesen komoly lépéseket várhatunk ebben az irányban.

A barátikai misszióstelep lelkészévé főtisz'etű püspök úr Ács Mihály debreceni, Kossuth-utcai segédlelkésszé nevezte ki, aki még e hó folyamán kiköltözik Barátkára, hogy idejekorán elkezdje az előkészítés és berendezkedés nagy munkáját. Ebben neki bizonyára komoly segítsége lesz hitvese, aki eredetileg diakonissza volt a budapesti Bethesda-kórházban. Ács Mihály áldott missziós munkát végzett eddig is, előbb Hajdúhadházon, majd Debrecenben, hol évekig KIE-titkár is volt. Új munkakörében áldást kívánunk életére.

Balla Árpád volt orosházai vallásoktató-lelkésszé most iktatta be a budapesti egyházmegye újonnan szervezett missziói lelkészi állásába. Balla Árpád egy évig Debrecenben is működött, mint az időközben megszűnt „Tiszántúli” című református irányú napilap szerkesztője. Ez idő alatt fáradhatatlan buzgósággal megszervezte a debreceni egyházrészekben a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség csoportjait, amelyek azóta is szépen virágoznak és fejlődnek: legújabbán a debreceni református egyház, a Nagytemplom löszomszédságában igen alkalmas és szép otthont bocsátott a Munkásszövetség rendelkezésére. Balla Árpád budapesti egyházmegyei missziós munkájának a központjában ugyancsak a Munkásszövetség ügyeinek irányítása foglal méltó helyet. Mint tiszántúli emberre, örömmel gondolunk órá s új munkakörében Isten gazdag kegyelmi áldását kérjük életére.

„Hajnalodik”, ez a címe az alföldi fiatal magyarság nemzetpolitikai folyóiratának. A Dr. Kiss Barnabás és Dr. Vámos Kálmán szerkesztésében megjelenő eleven lap legújabb száma: debreceni szám. Címképe aktuális. Az öreg Kollégiumot ábrázolja, melynek udvaráról kiemelkedik Debrecen város címerének napbanéző Főnix-madara: míg a háttérben az új központi egyetemi épület körvonalai bonlatkoznak ki. Két reprezentatív cikk szól a „apban Debrecenről”: Dr. Hánkiss János egyetemi professzor „A múltból nő ki a jövő” címet viselő érdekes, a Kollégiumról meleg rokonszenyvel emlékező cikke; továbbá Dr. Vitéz Besenyei Lajos ny. főigazgató tanulmánya a debreceni Kollégiumról. Jól esett olvasni mindkettőt.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

EMLÉKEZTETŐ.

A *Debreceni Protestáns Lap* 1943. évi 12 pengő előfizetési díja a hátralékokkal együtt befizetendő. Csekk-lapokat mai számunkhoz mellékelünk. Targymutató január havában jelenik meg.

Jogegység ügyében betérjesztendő jelentések határideje december 31-én lejárt. Több esperesi hivattalról jelentés még nem érkezett. (8123—1942.)

Iskolafenntartási terhek kimutatására kitűzött határidő december 20 volt. Az ügy rendkívül fontos és sürgős. Visszaszatolt területről elmaradt esperesi jelentéseket azonnal kérjük. (8000—1942.)

Zöldség- és józelméltóságról november 15-ig kellett jelentést tenni. Több esperesi hivatal és iskola jelentése hiányzik. (2617—1942.)

Segédlelkészi kongruakimutatás minden hónap első napján püspöki hivatalhoz terjesztendő fel az esperes urak által.

A tiszántúli református egyházkerület
püspöki hivatala.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

184—1943. szám.

TÁRGY: Tanulmányi értesítők kiadása.

KÖRLEVÉL

valamennyi iskola tekintetes igazgatóságának.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 254.015—1942. sz. rendelete értelmében közlöm, hogy a

középközpontú iskolákban és a népiskolákban — a fűtési szünet miatt — az 1942—43. iskolai év első félévéről szóló tanulmányi értesítőt folyó évi február hó 27-én kell kiosztani.

Debrecen, 1943. év január 15.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Az erdélyi református egyházkerület püspöki hivatalától.

160—1943. p. sz.

KÖRLEVÉL.

Hivatkozással 1732—1942. szám alatti, a „Református Szemle” 1942 november 30-i (33. szám) számában megjelent körlevélre a középiskolai vallásnevelés vizsgálat tárgyában, tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a közbejött hivatalos akadályok folytán az 1943. évi február 18-ra kitűzött vizsgálat időpontját az 1943. év március 4-re helyeztük át. Ennek értelmében a kérések, vizsgadíjak beküldésének határpontja folyó évi február 4.

Egyekben a fent idézett körlevél tájékoztatása továbbra is irányadó.

Kolozsvár, 1943 január 9.

Vásárhelyi János,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

168—1943. szám.

KÖRLEVÉL

a gyermekek törvényszerű iskolai vallásoktatása tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 33.104—1942. VII. 1. szám alatt közölte velem a tankerületi kir. főigazgatókhoz intézett következő rendeletét:

„Hivatali elődóm 1942. évi június hó 30. napján 31.930—1942. VKM számú körrendeletével felhívta Méltóságod figyelmét arra, hogy a gyermeket az iskolában annak a vallásnak megfelelő iskolai vallásoktatásban kell részesíteni, amely valláshoz a gyermek az állami születési anyakönyvben foglalt bejegyzés szerint tartozik.

Hivatali elődómnek ez a körrendelete a gyermekek vallásáról szóló törvényes jogszabályok rendelkezéseinek és azok helyes értelmének mindenben megfelel. A törvény rendelkezéseinek most kiemelt és egyedül helyes értelmezésével szemben azonban mégis előfordult, hogy a gyermek vallásos nevelését a törvény szerinti vallásától eltérően más vallásban kezdték meg és azt az iskolában is hosszabb időn keresztül ebben a vallásban akként folytatták, hogy a gyermekben már határozott vallási felfogás is kialakult.

Az ilyen gyermek vallásos érzéseit súlyosan megzavarná, ha iskolai vallásos nevelése most már olyan vallásban folyne tovább, amely az eddigi — bár a törvénynek meg nem felelő — vallásos nevelése következtében kialakult határozott vallási felfogásától eltér.

A most említett méltánylást érdemlő rendkívüli esetekben hajlandó vagyok a gyermek vallásos érzéseinek súlyos megzavarására vezető hatósági beavatkozást és az iskolai hatóság ellen a megtorló eljárást kivételesen és átmenetileg — az 1942—43. iskolai évben — mellőzni. Annak biztosítása végett azonban, hogy a hatósági beavatkozás mellőzése valóban csak kivételes legyen és csak a rendkívüli méltánylást érdemlő esetekre szorítkozzék és hogy a jövőre nézve már ne keletkezhessék olyan helyzet, amelyben a gyermek törvény szerinti vallásának megfelelő vallásban való iskolai nevelése a gyermek vallásos érzéseinek megzavarására vezethet, magamnak tartom fenn a határozás jogát abban a kérdésben, hogy a hatósági beavatkozást mellőzni lehet-e vagy nem. Ezért a gyermek törvényes képviselője részéről az arra a célra irányuló hatósági beavatkozás mellőzése tárgyában előterjesztett kérelmet, hogy a gyermek további iskolai vallásos nevelése olyan vallásban folytattassék, amelyhez a gyermek az állami születési anyakönyvben foglalt bejegyzés szerint tartozik. Méltóságod minden esetben lesz szíves a tényállás gondos és részletes tisztázása után véleményes jelentésének kíséretében döntést végezt hozzám felterjeszteni.

Hangsúlyoznom kell, hogy a hatósági beavatkozás kivételes mellőzésére irányuló kérelmeket a most folyó iskolai évben túl már nem lesz módomban tárgyalás alá

venni és az ezen az időponton túl felmerülő minden olyan esetben, amelyben a gyermeket törvény szerinti vallásától eltérő vallásban nevelik és oktatják, a törvény határozott rendelkezéseinek hatósági beavatkozással is érvényt kívánok szerezni."

Erről valamennyi tanintézetünk igazgatóságát és az iskolaszéki elnök urakat tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából értesítem.

Debrecen, 1943 január 14.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a *Kiadóhivatal* címére (Debrecen, Kálvin-tér 17, Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

7873—1942. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A debreceni református kollégiumi polgári fiúiskolában betöltendő egy újonnan szervezett magyar-német szakos és egy lemondás folytán megüresedett testnevelő tanári állás. A Kollégium igazgatótanácsának elnöksége a két állásra pályázatot hirdet. Mindkét állás államsegélyes s rendes vagy helyettes tanárral tölthető be. A javadalmazás a nemállami tanárok illetményével azonos, vagyis a fizetési osztálynak és lakáspénznek megállapítása és folyósítása a státusba való besorolástól függ, egyéb illetményre jogosultsága nincsen a megválasztandó tanárnak. Pályázhatnak református és evangélikus vallású, magyar-német szakos polgári iskolai, ezek hiányában középiskolai, illetve testnevelő tanárok. A magyar-német szakos állásra középiskolai tanár csak az esetben választható, ha polgári iskolai tanár nem pályázik. A pályázó köteles igazolni keresztyén származását. A tiszántúli református egyházkerület elnökségéhez címzett és szabályszerűen felszerelt folyamodványok 1943 február 20-án délig a Református Polgári Fiúiskola igazgatóságának címére (Debrecen, Kollégium) küldendők. Az állást azonnal el kell foglalni.

Debrecen, 1943 január 11-én.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Dévvaványa református egyházközsége a 19 tanerős belterületi népiskolájánál eltávozás folytán megüresedett *tanítói* állásra hirdetett pályázatot 1943 február 1-ig meghosszabbítja. Pályázati kérvények Iskolaszéki Elnökhöz küldendők.

Földeáki református iskolaszék pályázatot hirdet 21 napi határidővel *11. sz. tanítói* állására. Fizetés törvényszerű, kötelesség díjlevél szerint. Pályázhatnak református férfi és női tanerők. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Kiszombor, küldendők.

Nagyszekeres (Szatmár m.) református egyházközsége pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Javadalmazás: 31 értékegység (lakás, 15,5 q búza, 4 öl tűzifa, 15 magyar hold föld, melynek adóját az egyház fizeti) és államsegély. Kötelesség törvény szerint. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő 14 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Vasútállomás, posta, körjegyzőség helyben. Felszerelt kérvények Lelkészi Hivatalnak küldendők Nagyszekeresre.

A **tépei** református egyházközség presbitériuma 14 napi határidővel pályázatot hirdet tényleges katonai szolgálatot teljesítő *kántortanítója*, valamint a lemondás folytán megüresedett *tanítónői* állás helyettesítésére. Fizetés törvényszerű. Férfiak, nők, nyugdíjasok pályázhatnak.

TARTALOM:

Szenes László: Három feladat
Uray Sándor: Püspöklátogatás Érmihályfalván
Fereny Károly: A tanyamisszió kérdéséhez
Hírek az egyházmegegyéből — Irodalom — Halottaink — Krónika —
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Ma a legolcsóbb imakönyv

URAY SÁNDOR:

Édesanyám imakönyve

Félfélszonkötésben... 1.40 P
Egészfélszonkötésben... 2.— ..
Börkötésben.....6.— ..

MEGJELENT!

az új beosztású refo-
mus népiskolai

ÉRTESÍTŐKÖNYV

Ára 30 fillér. Megrendelhető

Méliusz

könyvkiadásában DEBRECEN

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45—47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő

és papiszabósága. **Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.**

Az országos hírű Szántó L.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen
szolgálg, helyszíne leutazik.
Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészársvák javára adja.
Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 23-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT

A Kollégium felsegítésére történt megajánlások és belizetések.

1942 november 16—december 8-ig a kollégiumi pénztárba befizettek:

	Pengo
Debrecen, Árpád-téri templom perselypénz.	76-25
Valaki	10—
Vecsey Zoltánné Debr. fia emlékére	200—
Marjay Károly lelkész, Mezőtúr	20— (50—)
Falussy Gusztáv lelkész, Mezőtúr	20— (50—)
Özv. Budaházy Jenőné tanítónő, Debr.	20— (40—)
Csenger és Porcsalma, kántus-ünnep (kollégiumi napok nov. 14—15.)	634-50
Kékese egyház 1942. évre	20—
Dr. Miskolczy Pál, Berettyóújfalu	143— (286—)
Magát megnevezni nem akaró jóttevők	1,000—
Dr. Sz. Kun Béla egyet. tanár, Debr.	50— (950—)
Páll Dezső lelkész, Rákóczi falva	10-10 (20-10)
Szeles Sándor lelkész, Beregdaróc	50— (100—)
Magoss Sándor gyógyszerész, Nagykovács	100— (200—)
Nyírbátori református egyház	100—
Varga Károly lelkész, Nyírbátor	100— (120—)
Egy a negyven közül	270-66
Perecz István esperes	236— (466—)
Bary Gyula	100— (498—)
Bán István	70— (150—)
Porzolt István	50— (150—)
Peleskey Sándor	50— (120—)
Györke István lelkész, Berettyóújfalu	60— (120—)
Kiss Lajos esperes	100— (200—)
Koppányi Gyula lelkész, Gyula	30— (120—)
Nyírturai református egyház	5— (15—)
Futó András püspöki titkár	20— (460—)
Hosszúmezői református egyház 1942-re	50-10
Veress Bálint ny. lelkész, Debrecen	5— (155—)
Soós István polg. isk. tanár	4-06
Polgári iskolai tanári kar, Debrecen	26-70 (338-38)
Dr. Révész Imre püspök, Debrecen	97-42 (769-42)
Csatáry Dezső református lelkész, Tákos	70— (120—)
Tákosi református egyház	25— (50—)
Beregdaróci református egyház	30— (60—)
Katona Dóra óvónő, Debrecen 1941—42.	20—
Gimnáziumi tanári kar, Debrecen	62-60 (884-44)
Nagyhorzsovai református egyház	26— (57—)
(Megajánlott összeg lélekszám után 3 fill. és 2 perselypénz.)	
Asszonyvásári református egyház	30—
Pálur István lelkész, Asszonyvására	50—
Nov. 29-i templomi ünnep perselypénze	30-20
Hajdúdorog	20—
Dr. Ötvös János, Debrecen	20—

1092-59

1942 november 10—november 28-ig postatakarékpénztár útján beküldtek:

Varga Béla gyp. tanár, Debrecen	5— (115—)
Nagy Barnabás lelkész, Nagyar	10— (25—)
Molnár Elemér tanító, Kocsord	10— (18—)
Lelkészi Hivatal gyűjtéséből, Darvas	17-80
Dr. Kádár István főügyész, Debrecen	10— (200—)
Református egyház, Szeghalom	166— (320—)
Dr. Balogh Gyula ny. v. tanácsnok, Hajdúhadház	20— (40—)
Papp Gábor lelkész, Köröstarcsa	4— (70—)
Szerencsén István, Kovácsrét	21-30 (42-30)
Dr. Ungváry Antal ítélőtáblai tanácseln., Nagyvárad	120— (220—)
Református egyház, Berettyóújfalu	200— (400—)
1942 okt. 31. estélyi jövedelme	178-10
Református egyház, Tiszasas	120— (240—)
„ „ Szentpéterszeg	50— (100—)
„ „ Szernye	20— (40—)
Forgón Emil kántortanító, Szernye	5—
Egyháztagek adakozása, Szernye	104-93
Református egyház, Rétközberenes	30— (50—)
„ „ Csonkapapi	20—

	Pengo
Apai János ig. kántortanító, Beregrákos	20— (40—)
Református egyház, Tiszafüred	167— (600—)
Balogh Máttyás lelkész, Békés	60— (120—)
Tukacs János lelkész, Nyírmeggyes	25— (50—)
Papp József körjegyző, Nyírmeggyes	5— (10—)
Orosz B. Zoltán tanító, Nyírmeggyes	3— (6—)
Károlyi László áll. isk. ig. Nymeggyes	1— (2—)
Futó Sándor aljegyző, Nyírmeggyes	1— (2—)
Református egyház, Nyírmeggyes	30— (60—)
Orosz B. Sándor lelkész, Csaroda	20— (40—)
Református egyház, Csaroda	25— (45—)
Beregújfalu (perselypénzzel)	60-48 (110-48)
Református egyház, Porcsalma	50—
Nagy Imre, Debrecen, Szappanos-u. 5.	40—
K. Nagy Balázs segédlelkész, Csépa	15— (48-87)
Református egyház, Penyige	25— (50—)
„ „ Matoles	20— (40—)
Kerekés Gyula lelkész, Matoles	20— (40—)
Gálosi Kálmán igazgató-tanító, Matoles	3—
Kovács József kántor, Matoles	3—
Vadon Sándorné tanítónő, Matoles	3—
Zsádor Lajos ny. ig.-tanító, Debrecen	5— (10—)
Református egyház, Búj	100— (600—)
Dr. Vekerdi Béla tnöképz. ig., Debrecen	25—
Református egyház, Gyula	143— (286—)
„ „ Oros	20— (40—)
„ „ Told	10— (20—)
Márton Gábor tanító, Rohod 30 P megajánlását 25 P-vel megtoldva, egy-összegeben beküldi)	50— (55—)
Asszonyi István lelkész, Forgolány	25— (50—)
Református egyház, Forgolány	25— (94-10)
Solymossi József lelkész, Báránd	50— (110—)
Református egyház, Petneháza	15— (30—)
„ „ Báránd	25— (267—)
„ „ Fülöp	10-10 (20-10)
„ „ lelkész, „ Molnár Béla	5— (10—)
„ „ egyház, Csahole	10-10 (20-10)
„ „ Tiszaszalka	15— (30—)
„ „ Tépe	30— (60—)
Farkas János lelkész, Tépe	30— (50—)
Székely Sándor tanító, Nagykovács	10— (20—)
Nagy Imre lelkész, Hajdúnánás	150— (300—)
Újhelyi Jolán tanítónő, Balkány	12— (24—)
Református egyház, Nyírtét	30— (60—)
Adorján István lelkész, Nyírtét	50— (100—)
Református egyház, Kunhegyes	100—
Juhász Sámuel lelkész, Furta	20— (40—)
Vida Anna tanítónő, Nagyléta	5— (10—)
Református egyház, Sárrétudvari	50— (100—)
„ „ Tiszamogyorós	30— (60—)
Szoboszlai Sándor lelk. T.-mogyorós	20— (40—)
Bence János lelkész, Vaja	20— (30—)
Református egyház, Vaja	40— (60—)
„ „ Rohod	40— (80—)
Bokross Elek lelkész, Rohod	30— (60—)
Református egyház, Mezőgeese	15— (36—)
Murányi Zoltán, Mezőgeese	10— (20—)
Bakos Sándor lelkész, Ramocsaháza	30— (60—)
Református egyház, Ramocsaháza	30— (60—)
„ „ Csengersima	20— (40—)
„ „ Fehérgyarmat	50— (100—)
„ „ Kocsord	30— (60—)
Sipos Károly, Kocsord	20— (40—)
Református egyház, Újszeged	70—
„ „ Verbóc	10— (20—)
Dr. Simon Gyula orvos, Pocsaj	50— (600—)
Református egyház, Ártánd	20—
„ „ Geszteréd	30— (60—)
„ „ Szamosújlak	10— (20—)
„ „ Bojt	20— (100—)
„ „ Gulács	10— (20—)
„ „ Nyírbogdány	50— (100—)
Bartha József segédlelkész, Nagybánya	40— (80—)

Összesen 7.510-40

November 29-től december 7-ig postatakarékpénztár útján beküldtek:

Kovács József, Szombathely	3— (54—)
Református egyház, Mezőtúr	300— (600—)
Tyukod	100— (200—)
Hajdú Károly, Tyukod	15— (30—)
Losonczy Endre lelkész, Hdmvásárhely	60— (510—)
V. Dr. Sallay Géza, Hajdúhadház	20— (40—)
V. Dr. Roncsik Jenő t. főpar., Debrecen	10— (40—)
Ar. Lajos főszámvevő, Debrecen	10— (140—)
Dr. Fráter László alispán, B.-újfalú	5— (105—)
Oláh Károly lelkész, Paszab	40— (80—)
Bakk Attila igazgató-tanító, Újfehértó	10—
Bartha Zoltán lelkész, Tiszarád	15— (30—)
Juhász Bálint ny. ig.-tanító, Mezőtúr	10— (120—)
Dr. Szatmári Imre polg. mest., Mezőtúr	10— (150—)
Szatmári József igazgató, Nádudvar	25— (50—)
Ref. Tanítótöbbség, Hajduböszörmény	64·50 (410·14)
Csávás Sándor lelkész, Bojt	30— (60—)
Református egyház, Hermánszeg	20—
Sárközi István lelkész, Hermánszeg	5— (10—)
Czirják Géza lelkész, Túrkeve	10— (210—)
Pethő Ferenc ny. ig.-tanító, Tiszalök	6— (154—)
Református egyház, Kunmadaras	75— (150—)
Illyés Zoltán, Szamoskér	20·10 (40·10)
Református egyház, Nagykálló	200— (400—)
Szentés	250— (750—)
Újvárosi Kálmán tanító, Debrecen	3— (60·30)
Szabó István tanító, Kunmadaras	4— (38—)
Református egyház, Tiszarád	50— (100—)
Dr. Vértessy István, Harta	15— (330—)
Csik József lelkész, Verbőc	25— (50—)
Téglás: Református egyház	120— (110—)
Dr. Békési Lajos	50— (100—)
Bod Pál	50— (100—)
Dobozai Gábor	5— (10—)
Pozsár Gyula	25— (50—)
Benedek Jolán	25— (50—)
Király Ágnes	25—
Maresek Márta	25—
Újlaki István	25— (50—)
Szécsi Ferenc	25— (50—)
Kovács István	50— (100—)
Református egyház, Tarpa	50— (100—)
Varga Béla, Debrecen	5— (120—)
Kiss Sándor lelkész, Bilke	10— (20—)
Református egyház, Mátészalka	143·50 (286·50)
Kótaj	20— (40—)
Kónya Gábor, Kótaj	20— (40—)
Kóty Jeremiás, Hajdúhadház	5— (120—)
Református egyház, Nagyar	10—
Kovács Dezső lelkész, Gődényháza	25— (50—)
Papp Gusztáv ig.-tanító, Debrecen	30— (60—)
Német református egyház, B.-újváros	50— (100—)
Kelemen Ferenc lelkész, Olcsvaapáti	30— (60—)
Nagy Benjámintanító, Váncsod	10— (20—)
Református egyház, Kántorjánosi	50— (100—)
Cs. Nagy Dániel lelkész, Ottomány	18— (46—)
Kocsár Imre igazgató-tanító, Tyukod	20— (40—)
Dr. Gargya Gyula, Hajdúszovát orvos	20— (40—)
Nagy László, Kisújszállás	3— (27—)
Községi Tanítótöbbség, B.-újváros	33— (329—)
Református egyház, Ófehértó	20— (40—)
Gönczy János lelkész, Ófehértó	30— (60—)
Némedi Lajos, Gyula	24— (48—)
Dr. Herpay Gábor főlevéltárnok, Debr.	5— (55—)
Rátkay László, Gyulavári	5— (30—)
Batta Izabella tanítónő, Mándok	6— (12—)
Szutor Jenő lelkész, Beregszász	100— (200—)
Illyés Miklós, Kőlcse	10—
Református egyház, Sárosoroszi	15— (30—)
Dékán Elek lelkész, Gulács	10—
Párduc Rezső lelkész, Tiszaújrhely	50— (100—)
Református egyház	26—
Nyírgelse	50— (100—)
Tóth András lelkész, Nyírgelse	30— (60—)
Szilágyi Menyhért főgond., Nyírgelse	30— (60—)
Laskay Miklós főjegyző, Nyírgelse	20— (40—)
Református egyház, Kokad	20— (40—)

December 8-tól 31-ig postatakarékpénztár útján befizettek:

Református egyház, Szabolcsveresmart	20— (40—)
Sarkadi Nagy Antal lelkész	10— (20—)
Református egyház, Szöllősgyula	20— (40—)
Dr. Marcsa Imre lelkész, Kishodos	25— (75—)
Király Kálmán, Szöllősgyula	25— (50—)
Bagoly Bertalan lelkész, Nagyszalonta	100—
Tóth János, Kunmadaras lelkész	100—
Református egyház, Tiszakerecseny	30— (60—)
Ottomány	25—
Papp Gábor, Köröstarcsa	6— (76—)
Református egyház, Géberjén	10— (20—)
Szabó Gyula lelkész, Géberjén	10— (20—)
Özv. Garaguly Gyuláné, Bojt	5— (10—)
Zsádon Lajos ny. ig.-tanító, Debrecen	5— (10—)
Tömörny Ferenc, Nagyléta	10— (20—)
Református Ifj. Egyesület, Tuzsér	30— (60—)
Református egyház, Tuzsér	50— (100—)
F.-ardó (Ug. m.)	30— (60—)
Dr. Joó István v. tanácsnok, Debrecen	20— (140—)
Református egyház, Uszka	10— (20—)
Dr. Szirák Béla ügyvéd, T.-szentmiklós	10—
U. Nagy László esp. titkár, T.-szentm.	35·10
Református egyház, Kishodos	50— (100—)
Nyakas Sándor ny. tanító, H.-nánás	30— (35—)
Református egyház, Döge	50— (100—)
Bereza József lelkész, Döge	20— (40—)
Peleskey Lajos ig.-tanító, Döge	10— (20—)
Szikora János, Nádudvar	5— (10—)
Református egyház, Nádudvar	25— (75—)
H.-nánás 1942-re	1,000—
Dr. Tóth Dezső lelkész, Tiszakürt	50— (100—)
Református egyház, T.-kürt 1941. 1942	300—
Dr. Kardos Zoltán, Hajdúbágyos	40— (80—)
Református egyház, Bagamér	30·10 (45·10)
Nagy Kálmán gimn. tanár, Karcag	25— (50—)
Református egyház, Nyírmártonfalva	25— (50—)
Szabó Sándor lelkész, Szerep	20— (40—)
Református egyház, Kőmörö (Szatm.)	30— (60—)
Tiszaszentmárton	50— (100—)
Gyüre Lajos lelkész, Tiszaszentmárton	10— (20—)
Református egyház, Esztár (Bihar m.)	150— (300—)
Dr. Szentimrei Nagy Samu ügyv., Debr.	20— (50—)
Református egyház, Vámospercs	92·72 (185·44)
Horváth Sándor lelkész, Tiszaug	30— (60—)
Református egyház, Tiszaug	50— (106—)
Dr. Tamássy Géza tb. t. főorv., Debr.	30—
Kremán Lajos ny. tanító, Dévaványa	12— (24—)
Református egyház, Kislónya	25—
Id. Oláh Mihály, Sáp	10— (20—)
Tassy János lelkész, Pocsaj	30— (60—)
Református egyház, Pocsaj	50— (100—)
Porzsolt István igazgató, Nyiregyháza	40— (80·20)
Református egyház, Püspökladány	200— (400—)
Szamoskér	40·19 (70·10)
Kocsis János lelkész, Szamoskér	60·10 (120·10)
Református egyház, Tiszaeszlár	30— (60—)
Békéssámszon	25— (50—)
Dorohovics József körjegyző, Dolha	5—
Nyitrai Zoltán lelkész, Tiszaigaz	20—
Szondy István lelkész, Ibrány	50— (100—)
vitész Molnár Gusztáv ig.-tan., P.-ladány	20— (40—)
Berek Péter segédlelkész, Tyukod	6— (12·10)
Fényes Jenő igazgató, Pocsaj	15— (30—)
Dankó Sándor lelkész, Tiszafüred	9— (54—)
Kolozs Károly tanító, Tiszafüred	6— (36—)
Konstantinovic Istvánné, Kőlcse	10—
Református egyház, Kék	50— (100—)
Szepes József lelkész, Kék	36— (72—)
Református egyház, Szamosbecs	10— (20—)
Hadady István lelkész, Szamosbecs	30— (60—)
Kossuth-utcai egyházrész, Debrecen	100— (200—)
Református egyház, Bakonszeg	30— (60—)
Biharkeresztes	50— (100—)
(30 P gyűjtésből)	50— (100—)
Református egyház, Révharányos	20— (60—)
Méhtelek	14— (28—)
Klár József, Nyírtét	80— (160—)
Református egyház, Orosháza	50— (106—)
Szénássy Imre kántortan., Kuncsorba	10—
F. Tóth Sándor lelkész, Kuncsorba	30— (60—)

	Pengő		Pengő
Bacza Zoltán, Ohatpusztlakócs 1941—42	6—	Fogarassy Dezső lelkész, Lovópetri	25— (50—)
Márlon József, Nyírkarász	20— (40—)	Református egyház, Lovópetri	25— (50—)
Református egyház, Körösszegapáti	20—	Református egyház, Tárpa	50— (150—)
Református egyház, Kismamény	20—	Pethő Gyula lelkész, Tuzsér	50— (100—)
Dr. Szabó Sándor e. m.-tanár, Budapest	10—	Rácz Géza lelk., Nagyhalász(1941—42)	100—
(A Koll. Diákszövetségben 1000 P-s		Református egyház, Tiszaföldvár	360—
ösztöndíjat létesített.)		(ünnepély tiszta bev.)	
Református egyház, Jánk	10— (20—)	Komázi József, Kisbégány	10—
Özv. Schmak Istvánné, Debrecen	10— (20—)	Református egyház, Nagyszőlős	50— (100—)
Református egyház, Szamosassályi	40—	Dr. Kökényessy András, Derzstomaj	22— (44—)
Református egyház, Füzesgyarmat	20—	Református egyház, Kunhegyes	100— (200—)
Református egyház, Gödényháza	20— (40—)	Református egyház, Fornos	20— (40—)
Nyitrai Béla lelkész, Balyu (Bereg m.)	12— (24—)	Korláth Gyula lelkész, Fornos	10— (20—)
Református egyház, Balyu	30— (60—)	Református egyház, Túrkeve	497.42
Református egyház, Beregdóda	10— (20—)		
Seress Zoltán lelkész, Dolha	160—	Előadás jövedelme 388—, Persely-	
(Orosz Sándor 5— (10—), Seress		pénz 9.42 P. egyház	100— (300—)
Zoltán 25— (50—), Papulai Jó-		Kiss Gyula lelkész, Rétközberencs	92—
zsefné 5— (10—), Endrei Lajos		Ebből v. Nandrassy Aurél 50—,	
40— (40—), Dr. Simon János		Bedő István jegyző 10— P.)	
25— (50—), Enyedi József 10—		Végh András ig.-tanító, Mezőgyán	15— (40—)
(20—), Ragályi László 40— (40—),		Dr. Balogh Sándor főjegyző, Debr.	50— (100—)
Dr. Matyasovszky Lajosné 10—		Református egyház, Biharnagybajom	137— (237—)
(10—) P.)		Vida Lajos, Debrecen	200— (400—)
Szentandrás Elek, Köröstarcsa	20— (40—)	Református egyház, Mérk	10— (20—)
Református egyház, Vári	100—	Szabó Dániel lelk., Ref.-kovácsháza	60— (120—)
Bartha Béla lelkész, Benk	20— (40—)	Református egyház, Ref.-kovácsháza	60— (120—)
Református egyház, Benk	25— (50—)	Szabó Béla lelkész, Újfehértó, 1941—42.	80—
Juhász Imre, tanár, Kisújszállás	10—	Janó István gimn. igazg., Kisújszállás	50— (100—)
Református egyház, Bilke (Bereg m.)	41— (65.50)	Református egyház, Győrtelek	25— (50—)
Református egyház, Nagyborzsova	5— (62—)	Babus Gyula lelkész, Nagylónya	40—
Református egyház, Makkosjánosi	2— (4—)	Református egyház, Tiszaderzs	20—
Simon Zsigmond lelkész, Asztély	30— (60—)	Református egyház, Hajdúsámson	50—
Református egyh., Asztély, u. p. B.-szász	60— (120—)	Református egyház, Törökszentmiklós	400— (800—)
Sajtós Gábor, Mándok	3— (6—)	Református egyház, Komoró	20— (40—)
Református egyház, Halábor 1941—42-re	100—	Jeney József, Jármi	20— (40—)
Fekete Lajos, Tiszakóród	10— (20—)	Dr. Tóth Lajos gimn. ig., H.-nánás	20— (40—)
Református egyház, Újfehértó	15— (185—)	Református egyház, Jármi	20— (40—)
Ugornyai egyház	25— (50.14)	Bocskor Mihály tanító, Nádudvar	20—
Gergelyi egyház	25— (50.14)	Ref. Leányegyesület, Nagykálló	20— (40—)
Rácz J. nő lelkész, Ugonya	50.14 (100.28)	Gaál István esp. 1941—42. Tszmiklós	100— (1,100)
Kardos Lajos lelkész, Hajdúbogos	45.10 (60.20)	Törökszentmiklós: Kollégiumi nap	
Református Ifj. Egyesület, Nagykálló	20—	megváltásaképpen.	250—
Kovács Bálint, Mándok	3—	(Ehhez hozzájárultak: Első Föld-	
Református egyház, Kék (Szabolcs m.)		művelő Kör 100—, Ifjúsági Egylet	
Ifj. műsoros est jövedelméből.	5— (105—)	50—, Leányegylet 50—, Bethlen	
Református egyház, Majtis, u. p. Jánk	15— (30—)	Gábor Kör 25—, Lorántffy Zsu-	
Bónizs Sándor ig.-tanító, Nyírbrony	15— (20—)	zsánna Egylet 25— P.)	
Jánbor Kálmán ny. tan., H.-nánás	20— (40—)	Református egyház, Újszeged	70— (140—)
Szűcs András lelkész, Nagyszekeres	5— (10—)	Református egyház, Szerep	40— (80—)
Kovács Mihály, Tiszalök	2—	Református egyház, Nagyberég	300— (600—)
Református egyház, Mezőhegyes	20— (40—)	Református egyház, Mezősas	20— (40—)
Református egyház, Ajak (Szabolcs m.)	20— (40—)	Református egyház, Dévaványa	50— (100—)
Református egyház, Nagymuzsaj	55— (100—)	Vass Antal lelkész, Dévaványa	50— (100—)
Sütő István, Nagymuzsaj	20—	Református egyház, Gemzse	50.10 (100.20)
Narancsik Inre, Nagymuzsaj	20— (40—)	Borbás Károly lelkész, Gacsály	20— (40—)
Református egyház, Feketepatak	10— (20—)	Ölyüs Lajos ig.-tan. 1941—42. évi	20—
Szabó Elemér lelk., Feketepatak	30— (60—)	Madarassy András	20— (40—)
Református egyház, Badaló	50— (100—)	Madarassy László	10— (20—)
Nyírgelse: Lengyel Elemér	20— (40—)	Özv. Szaploneczay Pálné	10— (20—)
Református egyház, Hetey István	3— (6—)	Református egyház, Nagyrábé	30— (60—)
Református egyház, Hetey József	3— (6—)	Református egyház, Jánd	30— (60—)
Kézségi Előljáróság, Nyírbátor	200—	Dr. Farkas Pál lelkész, Debrecen	54— (108—)
Özv. Tóth Jánosné, Mándok	5— (10—)	Kacsó János lelkész, Tiszabura	50—
Református egyház, Tiszakóród	20— (40—)	Református egyház, Mátyus	15— (30—)
Református egyház, Kistar	15— (30—)	Református egyház, Forgolány	1.10 (55.20)
Református egyház, Szabolcsbáka	50— (100—)	Gábor András lelkész, Hajdúszovát	40— (80—)
Református egyház, Szatmárcseke	30.10 (60.10)	Református egyház, Hajdúszovát	50— (100—)
Református egyház, Tiszavid	10— (20—)	Czövek Károly, Kiszekeres	10— (20—)
Tiszadada: Egyház részéről	50— (100—)	Református egyház, Nyírkércs	10— (25—)
Református egyház, Szűcs József lelkész	35— (70—)	Szabó Gyula, Tiszaberek	2— (4—)
Református egyház, Mikó Sándor tanító	30— (60—)	Református egyház, Berkesz	50— (100—)
Református egyház, Czi-fer Rehus Rezső kántor	20— (40—)	Varga Dezső, Berkesz	25— (50—)
Református egyház, Széles Lajos tanító	10— (20—)	Református egyház, Fülesd (2 évre)	40—
Református egyház, Széles Lajos tanító	10— (20—)	Csatáry Jenő lelkész, Jánd	20— (30—)
Református egyház, Semsey András	5— (10—)	Református egyház, Demecser	150— (400—)
Református egyház, Vitéz Nagy Gáborné	5— (10—)		
Református egyház, Dicső Dezső, Tiszaberek	4— (8—)		
Református egyház, Macsola	15— (30—)		
Komlósi Gábor lelkész, Mezőtúr	30— (60—)		
Soós András úriszabó, Debrecen	10— (30—)		

Összesen 10,082.08

A kollégiumi pénztárba fizettek 1942 december 9—31-ig :

	Pengő
Református egyház, Biharszentjános	30—
Könyves János lelk., Biharszentjános	30—
Miklós Lajos tisztviselő, Dolha	5— (10—)
Bíró János tanító, Hajdúböszörmény	5—
Geesényi Kálmán főjegyző, H.-sámson	150—
Dr. Csáky Lajos főügyész, Hmvhely	94— (550·80)
Református egyház, Érkörtvélyes	100—
Dr. Varga Lajos ügyvéd, Debrecen öszöndíj-megtérítésre	100—
Névtelen honvéd	20—
Református egyh., Szatmárnémeti, dec. 13-i istentisztelet perselypénze	116·08
Kölesy Társaság, dec. 13-i színházi ün- nepély tiszta jövedelme	301·41
Beszterczey László lelkész, Geszt	30— (60—)
Református egyház, Gyoma, 1000 P első részlete	262—
Kovács József lelkész, Nyírmartonfalva	25—
Futó Zoltán igazgató-tanító, Debrecen	15—
Református egyház, Kakszentmarton	12·10
„ „ Atya	5—
Birinyi János segédlelkész, Debrecen	60—
Református egyház, Poklostelek	25—
„ „ Máramarosziget	200·20
Nyitray Zoltán lelkész, Tiszaigar	20— (40—)
Református egyház, Nagytarna	10— (34—)
„ „ Biharfélegyháza	50—
Dr. Révész Imre püspök, Debrecen	106— (875·42)
Futó András püspöki titkár, Debrecen	20— (480—)
Református egyház, Tóti	25—
„ „ Szamostatárfalva	8·10 (16·10)
Szatmári Károly lelkész, Érsemjén	20—
Református egyház, Érsemjén	20—
„ „ Mezőberény	25— (50—)
„ „ Szalacs	20—
Mihályi László lelkész, Szalacs	20—
Református egyház, Margitta	50—
Margitta : Dr. Farkas László főszbiró	5—
„ Nagy Lajos ny. áll. tanító	5—
„ Kántor Péter ref. ig.-tanító	5—
„ Szendrei Dénes lelkész	5—
Valádi Mátyás ny. lelk., Debrecen	30— (60—)
Berekböszörményi egyház	100— (200—)
Balogh Andor lelk., Berekböszörmény	100— (200—)
Balazsér egyház	10— (20—)
Jákóhodos egyház	50—
Balogh Miklós lelkész, Kisgút	20·10 (40·10)
Kisgút—Nagygút	10·10 (20·10)
Vass András ny. iparisk. tanár, Debr.	20— (80—)
Homokkerti egyházközség, Debrecen	50—
„ Tabitha Nőegylet, Debr.	50—
„ Ref. Olvasóegylet, D hr.	100—
Dr. Nánassy Andor volt. egyházmegyei gondnok évi 50 q búza ára	1,500— (2,620)
Református egyház, Érköbölkút	20—
„ „ Érolaszi	18—
„ „ Monostorpályi	200— (400—)
Kállósemjén : Thanó Béla, Szabó Péter Molnár József Géza fiának tápintézeti díjkülönbözetét visszaadja	20— 35— (65—)
Összesen	4,333·09
Nov. 10-től dec. 31-ig befolyt	24,758·67
Kiemelve Szabó Zoltán esperes régi be- fizetéseit önálló alapítványra	183·80
Növekedés	24,574·87
1942 nov. 10-ig befolyt	120,929·61
Összes befizetés	145,504·48

Külön alapítványokra fizettek :

Veress István-alapra :	
Tóth Béla ig.-tanító, Nyírmeggyes	12—
Kurucz Gyula kántor, zászlós, Tunyog	32—
Debreceni tanítóképző V. osztálya	100—
Zagyva Imre tanító, Kenderes	5—
Szűcs János gyak. isk. tanító, Debrecen	10—
Szeghalom : Tanítótestület	220—

	Pengő
Gyüre Lajos lelkész, Tiszaszentmárton az 1922-ben érettségizettek alapjára	25—
Harsányi Pál esperes saját alapjára	100— (900—)
Szabó Zoltán esperes, Székelyhid, saját alapra	348—
Szabó Z esperes, régibb befizetési	183·80 (531·80)
	1,135·80
1942 nov. 10-ig	12,874·40
Összesen	13,910·20
Végösszeg az akcióra és külön alapít- ványokra	159,414·68

Új megajánlások.

Ref. egyház, Hajdúböszörmény 1943-ra 1000 P (1941-ben 100, 1942-ben 500 P-t ajánlott fel és fizetett be).
Szabó Zoltán esperes, Székelyhid, alapítványt ohajt tenni, már befizetett 531·80 P-t, 1000 P-re ohajtja növelni.
Jákóhodos református egyház 6 éven át évi 50 P-t, összesen 300 P-t.
Atya református egyház 7 éven át évi 5 P-t, összesen 35 P-t.
Érsemjén egyház 120, Szatmári Károly lelkész 120, Ádám Lajos tanító 60, Takács Ilona tanítónő 60, Pásztor Tamás földbirtokos 90, Csiha Sándor földbirtokos 120, Szunyogh Rudolf földbirtokos 180, összesen 750 P.
Margitta egyház 300, Szendrei Dénes lelkész 30, Dr. Farkas László főszolgabíró 30, Nagy Lajos ny. áll. tanító 30, Kántor Péter igazgató-tanító 30; mindnyájan 6 évre elosztva, összesen 420 P-t.
Érolaszi egyház 6 évig évi 18 P-t, összesen 108 P-t.
Biharszentjános egyház 7 éven át évi 30 P, összesen 210 P-t, Könyves János lelkész szintén 7 éven át évi 30 P, összesen 210 P-t.
Bagoly Bertalan lelkész, Nagyszalonta 500 P-t ajánl fel ötévi részletben.

Hajdú vármegye 1942 dec. 15-én tartott közgyűlése 1944. évtől 5 év alatt 5000 P-t, összesen 25,000 P-t ajánlott fel. A gyönyörű határozatból közöljük a következő szép sorokat :

Számokban talán ki sem fejezhető az a támogatás, amelyben a hajdúvárosok, a hajdúsági református egyházak az ősi Kollégiumot részesítették, mert *öszönösen megéreztek, hogy a debreceni Kollégium sorsa a magyar nemzet, a magyar faj sorsával van összekötve.*

Hogy ez a népreteg mindig megmaradt magyarnak, ez a sajátos hajdú szellem kivül a *debreceni ősi Kollégiumnak köszönhető, mely a különböző magyar népretegből nevelt vezetőkkel egyházi és világi téren egyaránt mindig csak a magyar szabadságnak, a magyar faj társadalmi fejlődésének és gazdasági érdekeinek volt az istápolója, nevelője és tanítómestere.*

Ezt a Kollégiumot, ezt az ősi magyar intézményt, ezt a négyévszázados tehetségkutató és tehetségnevelő intézményt meg kell menteni.

A nyilvánosságra kívánkozik Fodor József lelkész (Fugyivásárhely) levele :

„Elérkezettnek látom az időt, hogy a Kollégiumot megsegítők táborába én is belépjek. Hiszen én is tanítványa voltam. Jóllehet csak a theologiai évfolyamokat végeztem ott, mégis annyira szívemhez nőtt, hogy csak boldogan és hálával tudok visszagondolni az ott eltöltött időkre. Jelenleg küldök, mint az ezévi adományomat 50 pengőt. Elgondolásom azonban az, hogyha Isten megsegít tervem keresztülvitelében, évenkénti adományaim olyan összegre szeretném felemelni, hogy mint alapítvány nevünket viselve, későbbi meghatározott céllal, szegény tanulók ösztöndíjára szolgálta.

Kérem az én Istenemet, hogy tervem keresztülvitelében segítsen meg, továbbá drága Kollégiumunk éljen, virágozzék, hogy a jövő századokban is a tudománynak és a magyar református hitnek legyen megdönthetetlen vára és világitó farklyája.“

A megajánlásokat és befizetéseket hálással köszöni a Kollégium igazgatósága. Külön köszönet azoknak, akik a kisebb felajánlásokat összeszedik és együtt küldik be. Pl. Földes, Nyírmeggyes, H.-böszörmény, Karcag tanítótestület, Tiszaszentimre, Csökmő stb.

Debrecen, 1943. január-hó.

Jakucs István,
kollégiumi igazgató.